

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח:

מתניתין:

זאת אומרת, ממה ששינו במשנתנו ובברייתא יש ללמוד, שנחשדו הכהנים על פטרי חמורים לעבוד בהם בלי פדיון. ומקשינן: והרי פשיטא שנשמע כן ממשנתנו ומן הברייתא; ומה בא רב נחמן ללמדנו?!

המפריש פדיון פטר חמור, וקודם שנתנו לכהן מת שה הפדיון:

רבי אליעזר אומר:

הרי ישראל חייב באחריותו לפדותו בשה אחר כדי שיתנגנו ליד כהן, כי דין פדיון פטר חמור כחמש סלעים של בן בכור, שנתבאר במשנה לקמן [נא א]: המפריש פדיון בנו ואבד, חייב באחריותו, ויליף לה שם ממקרא.

ומשינן: מהו דתימא: הני מילי שאין ליתן לו את פטר החמור, אלא היבא דמוחזק לן דמיקרי, כלומר, מוחזק לנו הכהן שהוא נקרא חשוד, כי ראינוהו שנחשד בדבר — (11)

אבל כסתמא, לא —

וחכמים אומרים: אין חייב באחריותו, כי דין פדיון פטר חמור כדין פדיון מעשר שני, וכשם שבמעשר שני, אינו חייב באחריותו אם נאבדו לאחר הפרשה וקודם שהעלה את הפדיון לירושלים כמצותו, כך גם בפדיון פטר חמור, אם מת הפדיון קודם שבא ליד כהן כמצותו, אינו חייב באחריותו.

וקא משמע לן רב נחמן דמורי בה כל כהן היתירא, [מורה הוא היתר להשתמש בו בלי פדיון, כי סבור הוא למה אפדנו, והרי הפדיון יהא שלי שכהן אנ], ולכן כל כהן אסור לתת לו פטר חמור. (12)

העיד רבי יהושע ורבי צדוק על פדיון פטר חמור שמת קודם שבא ליד כהן, שאין כאן

11. כן פירש רש"י בפירוש אחד. ובפירוש אחר פירש "דחזינן ליה דאיתרמי ועבד עבודה בפטר חמור". ורבינו גרשום פירש: דמוחזק לן בההוא [כהן] דלא הוי חכם כל כך, ומיקרי ועביד ביה עבודה קודם שיפדנו.

12. הקשה בשיטה מקובצת בשם תוספות חיצוניות: קשיא לי, ישראל נמי כי מפריש טלה והוא לעצמו [כגון בספיקות] מורה בה היתירא. וראה תירוצם החסר, ומה שכתב בביאור כוונתם במהרי"ט אלגאזי [יג א], ומה שכתב הוא לחלק בין ודאי לספק. [ויש לדון ולפרש, שהכהן מורה היתירא, שבעצם נתינת הישראל לו את פטר החמור נתקיימה מצות נתינה, וסובר, שנתינת

שלדעת רש"י אסור לכהן לקיימו ברשותו אפילו שעה אחת, והרמב"ם והרע"ב מפרשים שאסור להשתמש בו עד שיפדנו.

והקשה באור גדול על המשניות: לפי שיטת הרמב"ם, האיך למדנו ממשנתנו שחשודים הם להשתמש בלי פדיון, והרי לא אמרה המשנה אלא שלא ישתמש בו?!

וכתב לפי שיטתם, שאין הם גורסים "תנינא להא דתנו רבנן", אלא "תנו רבנן", ובאמת הברייתא באה להוסיף דין שלא למדנו ממשנתנו. [וגירסא זו נוחה יותר לכאורה, שהרי במשנה אינו מבואר שאין ליתנו לו, ואילו בברייתא מבואר שאסור ליתן לו].